

Висновки. Граматичні трансформації постійно використовуються у перекладі і становлять основу методології застосування перекладацьких перетворень у значній кількості існуючих текстів художніх творів, тому перспектива їх дослідження й вивчення видається наразі прийнятною і необхідною.

Література

1. Селіванова О. О. Світ свідомості в мові. Монографічне видання. Черкаси : Ю. Чабаненко, 2012. 488 с.

Джерела ілюстративного матеріалу

1. Fowles, J. The Ebony Tower. M. : Progress Publ., 1980. 100 p.
2. Poe, E. A. The Murders in the Rue Morgue.
3. Фаулз Дж. Вежа з чорного дерева / Пер. з англ. В. Ружицького. Київ : Дніпро, 1986. 284 с.
4. По Е. А. Вбивства на вулиці Морг/ Пер. з англ. М. Сарницького.

РОЛЬ ДОПЕРЕКЛАДНОГО АНАЛІЗУ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ ПОЛЬСЬКОГО ФІЛЬМУ М. ДОМБРОВСЬКОГО «ODYSEJA 2010»

Нечипоренко Леся Володимирівна, студентка
*Науковий керівник: Литвин І. М., канд. філол. наук, доцент
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Черкаси, Україна*

Мультимедійний простір глибоко увійшов в наше життя. Щодня з'являється значна кількість фільмів, серіалів, розважальних програм й іншого відеоматеріалу у всьому світу. І завдання перекладача полягає в тому, щоб донести до аудиторії іншомовний кінопродукт і виконати свою роботу якомога якісніше. У цьому перекладачеві допоможе аналіз об'єкту перекладу.

Метою нашої статті є доперекладний аналіз польського фільму М. Домбровського «Odyseja 2010», який є об'єктом власної версії українського закадрового перекладу.

Переклад мультимедійних матеріалів має багато спільного з перекладом письмових творів, проте потрібно пам'ятати, що в фільмах значний масив інформації поступає до глядача невербальними засобами комунікації. В. Є. Горшкова зауважує, що аудіовізуальний переклад – «це переклад матеріалів, в яких присутня як звукова, так і візуальна складова» [1]. Головною складністю такого перекладу є співвіднесення візуального і вербального компонентів, розуміння задуму сценариста й

режисера, уміння вкластися в кадр тощо. Щоб полегшити процес перекладу, перекладачу важливо зробити якісний доперекладний аналіз. У своїй роботі застосовуємо алгоритм доперекладного аналізу, запропонований І. М. Литвин [2, с. 198].

У першу чергу, потрібно звернути увагу на конситуативну інформацію: назву фільму, відомості про режисера або сценариста [2]. Короткометражний фільм «Одісея 2010» – побачив світ і свого глядача у 2020 році. Це абсолютна данина тій культурі, яка виховала режисера і сценариста Матвія Домбровського. Матвій Домбровський – більш відомий як «Człowiek Warga» або "Dombro", є суперечливим польським ютубером, режисером, продюсером, сценаристом та Інтернет-особистістю. Серед своєї аудиторії відомий своїм специфічним почуттям гумору. М. Домбровський веде канал на ютубі, відомий як "Z Dvry", а також пов'язаний із "Zduppingów" та фільмами із серії «Rzeczy, które wkurwiają» [6].

Необхідно орієнтуватися на інтенціональну інформацію – «знання про мету автора твору та її спрямованість на адресата» [2, с. 79]. Не потрібно забувати під час аналізу про жанрову інформацію (визначення жанру фільму), та реципієнта. У нашому випадку це фантастичний трилер, тому реципієнтом будуть здебільшого глядачі, яким до вподоби саме цей жанр.

Правильно потрібно вибрати і установку перекладу кінотексту, адже під час перегляду глядач не матиме змоги шукати якусь інформацію самостійно, перекладач має сам підібрати такі відповідники, які задовольнять глядача і не змінять першоджерело. На нашу думку, найкращим варіантом є застосування універсалістської установки, що «нівелює або робить мінімальним розбіжність онтологій культур до рівня можливості компетентного читача розуміти ці відмінності (установка на інваріантність)» [3].

І напевно, найважливіша частина аналізу – це безпосередній аналіз кінотексту і відеоматеріалу: мовлення героїв, лексичне наповнення і його забарвлення, фразеологізми та вирази, які трапляються в мовленні тощо. Так герої фільмі М. Домбровського «Odyseja 2010» використовують лайливі слова – «ненормативну лексику, яку мовці сприймають відразливою, непристойною» [4]. Ми намагалися знайти в українській мові відповідник, який би найкраще відповідав польському оригіналу:

«Kurwa, wiedziałaś o tym. Serio, wiedziałaś o tym» [5] // Курва, ти знала про це. Серйозно, ти знала про це.

«Ja pierdole, jaka ty jesteś...» [5] // От дідько, яка ж ти...

У кінотексті фільму М. Домбровського «Odyseja 2010» використовується технічна лексика та іншомовні терміни:

«To jest dopiero testowana funkcja AI, czyli sztuczna inteligencja.» [5] // Це тільки пробна функція AI, або штучний інтелект.

«Jest kamera, czujnik ruchu, czujnik gałek ocznych, szmery, bajery, pompki, rowery i to wszystko pomieszane z tymi algorytmami.» [5] // Є веб-камера, датчик руху, датчик очних яблук і чого тільки не має і це все пов'язане алгоритмами.

У тексті фільму трапляються алюзії – «художньо-стилістичні прийоми, натяки, відсилання до певного літературного твору, сюжету чи образу, а також історичної події з розрахунку на ерудицію читача, покликаного розгадати закодований зміст» [5]:

«Ten z Bruce'em Willisem, co jest duchem, tak?» [5] // Той, з Брюсом Віллісом у ролі привида, так?

«Serio? Czy kojarzę Matrix? Film, w którym maszyny zawładnęły ludzkością i ludzkość jest dla nich baterijkami?» [6] // Серйозно? Чи я знаю «Матрицю»? Фільм у якому машини заволоділи людьми і люди для них – батарейки?

М. Домбровський створив фільм, використавши низку посилань на праці режисера Стенлі Кубріка.

У своїй версії синхронного закадрового перекладу стрічки «Одіссея 2010» ми намагалися максимально наблизитися до оригіналу, щоб зберегти інформацію в повному масштабі без суттєвих змін і викликати подібні емоції в українського глядача і правильно виконаний доперекладний аналіз нам в цьому допоміг, зробивши процес перекладу легшим і якіснішим.

Література

1. Горшкова В. Е. Перевод в кино. Иркутск : МИГЛУ 2006. 278 с.
2. Литвин І. М. Перекладознавство. Навчальний посібник. Вид. 4-те, допов. Черкаси : видавець Ю. А. Чабаненко, 2018. 240 с.
3. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
4. Словник української мови. В 11 т. Київ : Наукова думка, 1970 – 1980.
5. Словник літературознавчих термінів URL: <https://onlyart.org.ua/dictionary-literary-terms/>
6. Człowiek Wargha. Odyseja 2010 – film krótkometrażowy Wargi. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Y1gI1VmGJKk&t=3s>

ПОНЯТТЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ТА ЙОГО СТРУКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ

Обіденко Альона Василівна, викладач

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Черкаси, Україна*

Сучасний процес глобалізації трансформує всі сфери людської діяльності і однією із перших видозмінюється сфера соціальних комунікацій. Віддзеркалення соціально-політичного життя будь-якої країни знаходиться в межах політичного дискурсу, який включає у себе елементи культури цієї країни та особливості її національного і ментального характерів [4, с. 128].

Політичні комунікації загалом утворюють політичний дискурс, що в свою чергу є модусом формування комунікативних практик кожного суспільства [8, с. 8]. Політичний дискурс об'єднує в своєму понятті всі види політичного спілкування, не залежно від їх форм та засобів організації, безпосередньо в кожному суспільстві. Відповідно, політичний дискурс виступає комплексом смислів, когнітивних та значимих позначень, що беруться за основу політичної культури і осягає всі форми комунікативної активності людини, її відображення щодо власної ролі в ньому і "культурні артефакти, реалізовані у функціональній політичній символіці" [12, с. 104–105].

Витоки основ теорії політичного дискурсу датуються п'ятдесяти роками ХХ ст. Його дослідженням займалися представники кембриджської та оксфордської філософських шкіл у процесі аналізу мовознавчого контексту громадської думки [7, с. 111].

Найвизначніші роботи цієї проблематики належать: Р. Бартові, Т. А. ван Дейкові, М. Фуко, Ю. Хабермасові, а також працям вітчизняних авторів: О. М. Баранову, М. В. Ільїному, Г. Г. Почепцову, О. Й. Шейгал. Прикро, але досі не розв'язано питання в управлінській науці щодо класифікації цього досвіду, не систематизовано позитивного і негативного ефекту на політичні процеси у межах України [2, с. 59].

Відповідно до визначення "Лінгвістичного енциклопедичного словника" *дискурсом* вважається складне комунікативне, інтерактивне явище, мовний потік, що реалізується усною, писемною та паралінгвальною формами [11, с. 79]. Дискурс формується на тлі соціальних, культурних, психологічних, політичних, прагматико-ситуативних особливостей середовища та охоплює ще й ментальні особливості комунікантів, знаходиться у залежності від великої кількості